

Les arts, formes de transmissió de l'íntangible

Publicat per [Clàudia Rius Llorens](#) [1] el 03/12/2018 - 13:06 | Última modificació: 17/03/2026 - 17:06

Carme Solé Vendrell: el projecte <<WHY>>

amb Carme Solé Vendrell

Carme Solé Vendrell: “Alguns monstres viuen en contes, d'altres en la vida d'un infant”

“Encara som a prop dels dies de llegir contes il·lustrats”, deia Eulàlia Bosch a l'hora de presentar la ponència de Carme Solé Vendrell a Interacció18. La il·lustradora ha publicat més de 800 llibres, alguns dels quals també ha escrit, però sobretot és coneguda per les pintures *Why?* que trobem penjades als balcons de Barcelona. Aquesta és la seva història.

Carme Solé Vendrell va néixer a Barcelona l'any 1944, concretament al barri d'Horta. Va perdre la seva mare als 9 anys d'una tuberculosi, i aquest és un fet que ella explica d'entrada, perquè recorda que sabia que es moriria i creu que això ha marcat tot el que ha fet després: “Aquesta part d'infantesa que va quedar en un racó quan la mama va morir és el que ha permès la meua connexió amb els nens”, relata davant dels assistents d'Interacció18.

Si bé les expectatives que requeien sobre ella era que estudiés comerç i treballés en un despatx, Solé Vendrell va acabar cursant pintura a l'Escola Massana, “tot i que la il·lustració se'm va plantar davant”. Mentre feia classes, una dona li va preguntar si podia il·lustrar llibres per l'editorial Teide. I així va començar tot. Assegura que el recorregut professional se l'ha hagut de treballar ella mateixa, aprenent en cada cosa que feia: “De dibuixar se n'aprèn dibuixant, i aprenent a mirar”.

L'artista va il·lustrar primer llibres populars, i després llibres relacionats amb les emocions i la societat. Més tard va conèixer el Jaume Escala, cantautor i escriptor català, que li va dir que hauria de fer un llibre sobre aquelles persones que no tindran mai accés als llibres. D'aquí va sorgir *Els nens del mar* (1991), una obra que explicava de manera senzilla i visualment potent la duresa de l'entorn en què viuen molts menors. Segons la convidada d'Interacció, aquest conte “va marcar fortament la meua manera d'il·lustrar, de parlar de la realitat sense metàfores”. I ha mantingut aquest estil fins avui.

Al cap d'uns anys, Solé Vendrell ha tornat allà on va començar: la pintura. No sempre ha sigut fàcil, i ella mateixa recorda que ha hagut de sentir molts cops comentaris com “Però si dibuixes tant bé, per què vols pintar?” o “Vols dir, una dona que pinta?”. El 1992 va quedar colpida pel poema *La croada dels nens* de Bertolt Brecht, una peça que tenia moltes ganes d'il·lustrar però que no va veure la llum fins el 2011. Aquí es va seguir endinsant en la

seva gran temàtica: els drets dels infants.

“Els infants em criden a ser pintats i m’ajuden a donar-los veu”, recalca, “L’art ha de servir per denunciar, per despertar”. Això és el que fa també amb la seva sèrie *Why?*, llenços amb cara de nens que han patit la guerra. “De vegades hi ha gent que em diu: jo aquests quadres no me’ls puc mirar, i penso: ja està bé”, apunta ella, que també té molt clar que cap de les obres abaixen el llistó pel sol fet d’estar centrades en menuts. Els nens ho entenen tot, assegura Solé Vendrell.

La pintora fins i tot explica que alguns nens petits, després de veure les pintures de *Why?* havien agafat els seus pares i els havien dit que volien “tornar a veure els nens tristos”. Davant de la repercussió de l’obra, Jaume Escala va tornar a aconsellar la il·lustradora, tot dient-li que a aquests infants calia treure’ls al carrer. És així com avui seguim veient les cares de nens víctimes de la guerra a molts balcons de Barcelona: “Al principi no portaven la paraula *Why?*, però ens va semblar que hi havia d’haver alguna cosa que li donés un nom, i que calia que aquests nens ens recriminessin alguna cosa”.

I es va apostar per un gran *Per què?* però a l’anglesa. La paraula escollida va ser aquesta perquè gràficament era molt potent, i també perquè recorda al plor de la música flamenca –*Ai!*-. Des dels seus inicis, Solé Vendrell ha pintat més d’un centenar de teles *Why?*. Una d’elles va estar penjada a l’Ajuntament de Barcelona el 20 de novembre, el Dia Universal dels Drets dels Infants, i d’altres han desaparegut de la via pública, concretament quatre: “Forma part de l’acte de treure l’art al carrer i que la gent se’l faci seu”, somriu l’autora.

Carme Solé Vendrell ha rebut premis com la Creu de Sant Jordi o el Premi Nacional de Cultura, i a Interacció18 captiva al públic amb les seves paraules. “Alguns monstres viuen en contes, d’altres en la vida diària d’un infant”, relata, tornant a deixar clar que la seva gran lluita és protegir la canalla que està en risc. I entre aplaudiments i reconeixements, la il·lustradora s’acomia dels assistents tot desitjant que “tant de bo el món, que es fa vell, recuperi aquest infant que un dia va ser”.

Claudio Cavalli: el projecte <<L’Eroico Manoscritto>>

amb Claudio Cavalli

L’Eroico Manoscritto, o com l’agitació cultural és heroica

Què hi pot haver d’heroic en un manuscrit? Algú podria parlar del seu contingut o de les seves il·lustracions, però una ciutat d’Itàlia, Cesena, guarda una història que va molt més enllà: té un premi Rècord Guinness per haver construït el manuscrit més gran del món. El seu promotor, Claudio Cavalli, ha participat en les jornades Interacció18 per explicar el valor social del projecte.

Cesena és una ciutat italiana de prop de cent mil habitants que va ser governada durant molts anys pels Malatesta, família a qui la zona deu bona part del seu patrimoni artístic i monumental. El 1447 un dels seus membres, Malatesta Novello, va ordenar que es construís en aquell indret la Biblioteca Malatestiana, avui considerada una obra mestra, en gran part gràcies al fet que ha arribat intacta als nostres dies: conserva la mateixa estructura i el mateix mobiliari que ja tenia al segle XV. A més, va ser la primera biblioteca pública d’Itàlia, i forma part del programa *Memòria del Món* de la UNESCO.

Però què té a veure tota aquesta història amb les ponències d’Interacció18? Doncs que per celebrar els 550 anys de la mort de Malatesta Novello, un ciutadà anomenat Claudio Cavalli va decidir homenatjar el llegat del senyor tot creant el manuscrit més gran del món. I Cavalli ha vingut a les jornades d’Interacció per a explicar aquesta gesta als assistents. “Si la ciutat va rebre una biblioteca com a regal, ara la ciutat havia de fer un regal a la biblioteca”, ha explicat a Barcelona.

“L’agitació cultural és sovint heroica”, deia la mestra de cerimònies, Eulàlia Bosch, a l’hora de presentar Claudio Cavalli, que és autor i director d’espectacles teatrals i televisius per a nens. Quan a l’italià se li va acudir crear el manuscrit més gran del món, el primer que va fer va ser posar-se en contacte amb persones que el poguessin ajudar. La resposta de la ciutadania va ser excel·lent, i finalment s’hi van implicar 3.500 persones: des de professionals a persones de peu de carrer; des d’artistes fins a estudiants.

“Tothom va aportar el seu gra de sorra menys l’administració pública”, recalca el promotor, que ara que tot ha sortit bé confessa que sent “certa satisfacció personal”. Un dels papers més actius el van tenir les escoles. Els seus estudiants podien triar si hi participaven o no, i al final se n’hi van apuntar 2340. “Alguns feien d’executors, d’altres se’n cuidaven de la cal·ligrafia, d’altres del disseny”, recorda Cavalli, que somriu quan detalla que “l’hora d’ensenyament d’escriptura cal·ligràfica era la més silenciosa de tot el dia”. Els joves van haver d’aprendre a escriure en un tipus de cal·ligrafia anomenada *Foundational*, una tasca que no era fàcil.

Claudio Cavalli recalca que l’aspecte èpic de l’operació era important a l’hora de dur-la a terme, i que segurament per això va haver-hi una espècie de contagi entre la població: “Els nens arribaven a casa i deien als seus pares: “Haig de fer l’*Eroico Manoscritto!*”. La sàvia decisió de plantejar el projecte com un repte era el que havia motivat als més menuts, convertint en una cursa contrarellotge la realització d’una feina que els relacionava amb la biblioteca, el lloc cultural més important de la ciutat.

En cada operació hi havia la incertesa de si sortiria bé, i cada pàgina s’havia de produir amb una cura mil·limètrica. “Aquest projecte era una aventura que oferia la possibilitat de trobar-te cara a cara amb una sèrie de problemes i contradiccions que et feien la feina difícil, però que al final et demostraven que tot és possible d’aconseguir”. Cavalli assegura que l’*Eroico Manoscritto*, com a projecte educatiu, també va canviar la relació que els ciutadans tenien amb el passat: “Ens va relacionar a tots amb el cor identitari de la ciutat”.

Després d’acabar totes les pàgines, un total de 26 de gran format, el manuscrit més gran del món es va exposar a l’escola, i el setembre del 2018 Claudio Cavalli l’ha donat a l’Ajuntament de la ciutat. L’objecte final està valorat en cent mil euros i també ajuda a la dinamització del turisme de la zona. Però això no és el que més interessa a Cavalli, que acaba la xerrada d’Interacció18 tot recordant els somriures que sorgien en el procés de construcció de l’obra. “Tot això”, assegura, “serà inoblidable”.

[Carme Solé Vendrell i Claudio Cavalli]

Categories: Interacció 2018

Categories: Interacció: jornades

Categories: Activitats Interacció

Etiquetes: arts i creació

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: patrimoni cultural

Etiquetes: pensament cultural

- [2]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/news/2018/arts-transimissio>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/riusllc>

[2] <https://interaccio.diba.cat/node/7835>